

HORTOBÁGY.

DEBRECZENI HETILAP

KÖZHASZNÚ ÉS MULATTATÓ TARTALOMMAL.

17. szám.

Első évfolyam. 1862.

Aug. 22.

A londoni kiállítások.

I.

Az angolnak eleme a vetekedés, és gyakorlati iskolája a mindenféle kiállítás: mert míg egyfelől az által az igen tanuságos önismertetre teszen szert, másfelől felfokozott ipar és szorgalom kifejllesztésére ösztönöztetik; és végre szenvedélye: a nyomozó vizsgálódás.

Londonban a június 22-től július 4-kéig tartott időszakon négy rendbeli, különmemű, sajátosságos, a continensen sehol nem látható, bámulatosan nagy mérvű terjedelmével, és elképzelhetlen gazdag változatosságával meglepő kiállítás állott megnyitva: t. i. a világ-kiállítás, kertészeti kiállítás, gazdasági kiállítás és kutya-kiállítás.

Mindezen kiállítások különböző helyeken voltak felállítva.

Legelsőbb is a világ-kiállítást ismertetem meg.

E kiállítás csodálatos nagyságu palotája a királyi kertészeti társulat kensingtoni kertje telkére van építve; egy rendes hosszukás négyszöget képez; északi és déli oldala 1150, a keleti s nyugoti pedig 700 láb hosszú, s 1,140,000 \square lábnyi vagyis 26 köblös földnyi tért fed el. A 1851-diki kiállítási palotánál $\frac{1}{5}$ résszel téresebb; mégis nem volt elég nagy, hanem két hosszú mellék épületet kellett még melléje ragasztani, a gépek s gazdasági s egyéb ilyes szerszámok s készülétek befogadására, és igen sok kiállítónak kevesebb művet kellett kiállítani a hely szűke miatt, mint a mennyit valósággal kiállítani szándékoztak.

Ez óriási palota nem olyan bűbajos sylphid

alaku ugyan, mint az 1851-diki csupán üvegből és vasból alkotott, kristálypalota nevet érdemelt kiállítási épület; de mindamellett nem kevésbé nagyszerű és csodálásra méltó építészeti mű. Külalakja zömök formájú, és többféle stylból angolossá egygyé alakított erőteljes, s úgy nevezhető: tömör angol stylban van emelve; és épen az a teremő angol szellem fenséges sajátága: hogy ő mindenütt és mindenből angolt tud formálni és teremteni. Az épület nagyszerűségét rendkívül emeli a keleti és nyugoti oldal közepén felgömböjödő egy-egy kristály kup; melyek bár a világ minden kupjai közt 163 lábnyi szélességgökkel az első helyet foglalják el, mégis az épülethez teljesen hozzá illő aránnyal vannak alkalmazva. A déli homlokzatról épen ilyes nagyszerű ékitmény hiányzik, hogy az által az épület, rőppantságához méltó magasztos képet mutasson.

A külalagnál sokkal meglepőbb nagyszerűségével, és szépségével a palota belje, főleg, ha a néző az egész helyiséget valamelyik kup alatti emelvényre állva tekinti végig. Az a 800 lábnyi hosszú középtér ezerféle alaku mutatványával, az ezt körül övedző gazdagon megrakott nyulánk karzatok, melyeket karsu oszlopok emelnek, az ezek fölébe pompásan diszitve boltosuló merész ivezetek, a legnagyobb változatossággal vezérekdő lobogókkal és zászlókkal tarkázva, — az óriási festett üvegü ablakok, és az azok alatt zajongva hullámozó s tolongó néző tömeg, melynek zajával a harsogó trombiták, zengő zongorák, és üvöltő orgonák hatalmas harsogása, s az óráütések és harangok mély kongása a legesőbb zenechaost képezik: olyan jelenet és hangmágy, mely a világon még sehol sem, és egyedül itt látható és élvezhető.

Fowke Ferencz mérnökkari százados készítette, nyilvános verseny útján a palota tervét, és az ő vezetése alatt építették azt fel Kerk és Lucas nevű vállalkozók 3 millió frért (az 1851-diki 2 millióba került); a pénzt az angol-bank előlegezte.

Az épület kőfalakkal és szilárd tömörséggel van építve, hogy állandóul fennállva maradjon.

Az ipar, szorgalom, művészet és az ezer meg ezer formákat teremtő emberi szellem ezen fenséges egyházában szinte megbecsülhetlen értékű szellemi és anyagi kincs van együvé hordva. A kiállított tárgyak értékét hozzávetőleg ezer millió frtnál többre számítják. És valóban az emberi találékonyságnak, iparos szorgalomnak, és műszenvédélynek olyan gazdag és teljes gyűjteménye hordatott ide össze, a melyet még emberi szem sehol együtt nem láthatott.

Itt összegyűjtve szemlélhetők: az egyesült királyságok ipar készítményei, mű teremtményei, hatalmas gépei, kereskedelme árucikkei, és tudományos, művészeti s hádi eszközei; itt látható együtt mind az, a mi Nagybrittania nagyságát, világ hatalmát és dicsőségét, s az általános és egyéni jólétet megalapítja és fentartja. Az anyaország körül csoportosulnak a britt gyarmatok mind meg annyi önálló muzeumot képező kiállításai. 28 a száma a gyarmatoknak; és ezek, mint a brittek világhatalma mindennel és mindenben dúzsláncszemei, az egész földet körülhálózák. A gyarmatok kiállításai, minden gyarmatra nézve egy-egy teljes képletül szolgálnak, mert minden érdekesebb tájai, terményei, készítményei, városai, házai, lakosai, s ezek szokásai s élete módja, állatai stb. a leghivebb másolatokban és példányokban stb. felmutatvák és összeállítvák: főleg Jamaica, Kanada, Tasmania, Victoria stb. gyarmatok minden sajátágaikkal, meglepőleg érdekes képletekben vannak a szemlélődő nézők elébe állítva.

A kiállítási palotának éppen felét foglalja el Nagybrittania gyarmataival; s ezen kívül a terjedelmes két mellék építmény legnagyobb része is az ő gépei s mindenféle szerszámai befogadására szolgál; és minden esetre Nagybrittania kiállításai legérdekesebbek és legtanulságosabbak a látogatókra nézve.

Az egyesült királyságok kiállítóinak száma 6960 körül van, a gyarmatokból pedig 3350; és így együtt 10,300 kiállítónál szaporább van a britt birodalom országai és szigeteiből; mint-hogy pedig főleg a nagy gyárvárosokból és gyarmatokból a tömeges, és gyűjteményes kiállítmányok igen számosak, ezért a kiállított tárgyak, s önálló darabok mennyisége szinte megszámlálhatatlan és nagyobb tömeg, mint az idegen országok kiállítmányai tömege.

A külföldi kiállítók száma mintegy 18,300, kik 56 független államot képviselnek; s ezen államok névsorát Közép-Afrika nyitja meg, és Uruguay zárja be.

A kül államok közt az elsőség Franciaországé. Ez 3436 kiállítóval jelent meg, s ezekhez 11 gyarmat mintegy 150 kiállítóval és pedig leginkább collectiv kiállítmányokkal csatlakozott. Utána következnek: Olaszország 2000, Poroszország 1550, Ausztria 1410, Belgium 860 kiállítóval, és Portugal, Spanyol, Török, Schweiz, Holland; Orosz és Svédországok 500 és 1000 közt változó számú kiállítókkal. A külföldiek közt is számos a collectiv kiállítmány, s azért némely országból bár kevesebb kiállító van megnevezve, mégis a kiállítmányok tömege sokkal nagyobb, mint más országokból, a hol sokkal több kiállító neve van elősorolva.

A francia kiállítmányok méltó vetélytársai az angolokéinak; azután a belga és porosz következik, a belga ugyan legtöbbször hű másolása a francia készítményeknek, izlés és modor tekintetében; azután jönnek az osztrák és olasz kiállítmányok, s majd a hollandiaké s törököké; főleg ez utóbbiaké annál meglepőbb, mivel a törököktől e téren is minél kevesebb váratott. Roma egészen magán állólag van képviselve, és műkincsekkel dúsan megrakott pavillona szorongásig telve szokott lenni látogatókkal. Az Északamerikai egyesült államokból csupán 100 kiállító van, s küldeményeik között a gépek s kiválólag az arató, kaszáló és varró gépek nagyon érdeklik a közönséget.

A kiállított tárgyak négy szakaszba, s ezek ismét 40 osztályba sorolvák; melyek között 3 szakasz 36 osztálylyal az ipar küldeményeit, a

a 4-ik szakasz pedig négy osztályban a szép művészeti tárgyakat foglalják magokban; mind kettőről külön névjegyzék van szerkesztve, s kapható 10 garasért.

A látogatók száma naponként 30,000 és 55,000 szám közt változik, néha ugyan kivételesen a 70 ezret is megközelíti. Azaz annyi nép-tömeg látogatja meg a kiállítást, mintha Debreczen város lakosai mind egy szálig egy 26 köb-lös földnyi térre egybegyűlnének, és némely napokon még legalább is Nagyvárad, Püspöki és Bihar városok összes lakosai mind egy lábig hozzájuk gyülekeznének.

A látogatók közt az angol a legfigyelmesebb néző, és legszenvedélyesb vizsgálódó; s ők gyakran családotól, sőt cselédestől, szopos és ölbeli gyermekeikkel, dajkával, pesztonkával jönnek a kiállítási palotába, és így táborozva végzik szemlélődéseiket.

Legalább 4—5 napi látogatás, 5—6 óra hosszúg való ottmaradással szükséges, hogy az embernek a kiállításról egyetemes ismerete és képe legyen, s hogy az érdekes tárgyakkal megismerkedhessék, főleg a miatt, hogy az örökös tolongás a figyelmes szemlélőt gyakorta megzavarja.

A palotában 8 vendéglő hely kínálkozik igen mérsékelt árért; s azonkívül a k. kertészeti társulat pompás kertjében való sétálással lehet megpihentetni az annyi ezer meg ezer nagyszerű s meglepő képlet szemlélésében elfáradt lelket.

Csatári O.

A költő neje.

Flótás István kétségtelenül sok iskolát végzett, de neki a poesist nem tanították, — pedig jobb lett volna ha bele verik vala.

Szinte hanyatt esett mint új Schwarz Berchtold, mikor először pillantá meg papírján, hogy nini! hisz ez vers! — Hajh de nehéz átokként az ül a felfedezőkön, hogy a tökéletesítést ők magok már ne vihessék véghez . . .

Neki azonban e tekintetben zavartalan volt az öröme; nem hitte, hogy még van valami hátra.

Csak kezdetlegest tudott ugyan produkálni,

de sokat. Áradt tőle a vers, alig győzte fel fogni; s csak hamar belátta, hogy e végre egy derék, tagosított könyv kell.

Folio kötetű, 3" vastag, fekete fedelű, záros kapcsu könyv megvételében állapodott meg. Költsönt vett fel egy pár barátjától s megszerezte, — erős tökélettel elhatározva, mit ezen költői illusioktól emelt kedély egészen a nagy válságig be is győzött, — elhatározta, miszerint abba naponta, bármily idő legyen, egy tömör ivet fog, kötött és kötetlen alakban érzelmeiből beigtatni.

Bizonyosan tudjuk, hogy ezen időponttól keletezhetni az ő csendes megbolondulását. — A szigorubb tanodai korlátok az ifju magas röptü vágyainak türehtelenek lőnek; s a — mint vélé — hivatásának megfelelőbb katonai pályát választotta. E pályája élményeiről keveset tudunk, hanem miként egykoru s későbbi versei tanuskodnak, innen nem sokára haza sirták rítették. Talán egészségének nem kedvezhetett a polyakországi szokatlan levegő; talán — miként mi, jó barátai hihetőbbnek találjuk — csupán szülei esdeklésinek engedett: elég az, hogy a legközelebbi tavaszt már imádott hazájában dallotta meg.

Ha a távol sem vonhatta el legkedvesebb barátjától a költészettől: most semmi sem állott többé ellent, hogy „kedves hazájának éljen.“ Hogy szüleit megnyugtassa, próbált még néhány más pályát, s azután fel ment Pestre, hova oly régen vágyott: az irodalmi működések színterére!

A kis lélek megtörik, de a nagy küzd és alkalmra vár. S kik veszedelmekre, azokkal megvivandók, várakozni nem csüggednek, azoknak a főváros Mekkájok.

Hoszu várakozásaért vőn Flótás elégtételt, midőn kedélynyomott íjjaink öreg patronusa, a napkeleti fejedelem, a szerednyei csarnokban elérzékenyült lelkes csókokkal illeté.

A jelenet festői, és lefényképezteték. Ő az öreg, de erős bajnokkal kart fonva issza a barátságának poharát; másik kezét a nemzet pacsirtája szorítja; a háttérben egy-két új nemzedék iszik.

E lelkesült ivás eredményeül, a következő héten csillagok alatt lőn rá a közönség figyelmé felhiva. Mily biztatás a lelkesültnek!

Irt; de kezdte észre venni, hogy a képzelt imádottak megdallott bájaiból, bárhogy erőltetésük is, kifogy az ember; — de ismeretségeket szerezni nem birt elég alanyi képességgel, vagy legalább azt későbbi időkben dicsekedve nem emlegette.

Még leginkább emlékezett azon szende hölgyről, ki neki cabanosokat hitelezett vagy 40 frtig, s kihez azon szép verse is iraték:

„Felejts el angyalom

Felejts el engemet“ stb....

mely viszonyuknak csakugyan utolsó hangja is volt. Az üldözött, az elkeserített ifju költő a „trágár irigység színhelyét“, a sok tekintetben megunt Pestet végképen oda hagyta.

Volt mindenütt, azaz tapasztalatai öregbitése végti utazott. Ez idő alatt sokat törték fejüket a szerkesztők: hogy miként kaphatják ők, mindig különböző részéből az országnak, az ismeretes kiterjedésű csomagot?

Mikor Kispircsen feltaláljuk, „mükedvellő előadást“ rendezett jótékony célra.

Költőnk, miként hazájával volt alkalma tudni, halálos kétségbeesetten szerelmes lett.

Eleintén szerető szive a szép leányok közt nem tudott meg állapodni. Emike szelid volt és beszédes szemü; Pepike délczeg jelenség volt, mint egy vitéz sisakkal és vértezett mellel, repített rajta a veres víganó, maga pedig fehér mint a kalács.

Minthogy ily hódító természetü volt, nem is hagyta Flótást soká habozni. — Egymásba szerettek.

Mert ugy van az falun, hogy ha egy odavaló fiatal ember elkezd verset vagy egyebet írni: az olyat nagyon megbecsülik. És ha egy kisasszonyt megénekelt és az ki van nyomtatva! minden kisasszony megtisztelve érzi ugyan magát, csakhogy azt mondják, hogy a b b a szerelmes.

Akkor még vers volt a divatos fájdalom, ma drámákat irt volna hozzá.

Pepi azt mondja az édes apjának:

(Patikás volt az Kispircsen, de czukrot kávét is árult, meg trafikot tartott, és gazdasági kisebb eszközöket is, — de azok más szobában voltak.) Igy szól tehát hozzá a lánya:

— Édes Apám!

— Mi kell?

— Nem kell semmi.

— Mi bajod hát?

— Valamit akarnék kérdeni....

— Na.

— Hát.... ha.... ha megkérne engemet Flótás Pista, hozzá lehetne nekem menni?

— De nem kért meg.

— De ha meg kérne.?

— Nem bolondultál meg?

Ekkor abban maradt, de nem örökre. Megint előkerült, mihelyt Flótás azontul is vagy kétszer meg énekelte.

— Hiszen szeret ő engem édes apám....

— Hogy tudod?

— Mindig nálunk van.

— Nem sok dolga lehet.

Uj posta, uj számok. Pepi alig várja, hogy a jegyző el menjen, megint előveszi az apját.

— Pedig milyen híres ember... az egész haza ismeri....

— Hüm!

— Aztán jó is, nem lehet ellene kifogást tenni.. Azért hogy fiatal ember...

— Hát tettem én ellene kifogást? Magad teszesz, én fel nem hoztam.

— Hát ha én nem tennék?

— Majd meg lássuk, várjunk még.

— De akkor... ha....

— Majd akkor meg mondom.

— Miért tetszik akarni boldogtalanságunkat?

— Na... lyányom.... majd. Csak szeretném, ha minél kevesebbszer tisztelne meg bennünket látogatásával.

Bezzeg tévesztett az öreg ur! Persze az is kényes alkalmazásu elv, hogy hagyni kell a czukrászujonczt czukorral betelni. — Most már a kesergő szerelemnek volt helye.

(Vége köv.)



Köszület.

N. — Ha az ember a piacon menetközben valamelyik boltból amugy véletlenül (mint velem a nyár elején történt) egy rakás cseresznyemaggal csizmaszáron kartácsoltatik, nem oly nagy baj, örüljön, hogy

nyakon nem öntetett; ha egy másik boltból (mint a napokban láttam) a rosznak talált dinnye egész negyed darabokban dobátik ki az utcára, s a boltbeli tanoncok nagy mulatságára mohón kapkodják azt föl az utca szegényei, nem nagyon illendő dolog ugyan, s ha az ott járó-kelő épségben menekül, nem is nagy baj, utoljára is örömeire válik az a tanoncoknak és szegényeknek; de midőn az embert a házak tövéhez húzódott cigánycsalád dinnyelével dinnyemaggal lezuditja, ez már kissé boszantóbb dolog. — Nagyon tudjuk, hogy jól esik az utcán tartózkodóknak, kivált az idegen jövevényeknek, ha a Laczikonyháról magokat meleg levessel, kolbász, bőröspecsenye s cipódarabbal elláthatják, s arra még posztpászul kényén nőtt kovászos ugorkát, annak hűsítő levét, vagy plane egy görög vagy sárgadinnyét is a helyszínén elkölthetnek; — jól tudjuk, hogy ez őspatriarkál szokást gyökerestől (oly hamar mint ohajtanók) kiirtani nem lehet; de azt még sem találjuk kivihetlennak, hogy az ilyen mű élvezetek mások hátránya s botránya nélkül történjenek; például kissé félrebb eső helyet javasolnánk az ily étkezések véghezvitelére, vagy legalább felügyeletet arra, hogy a járó-kelő, s öltönye bátorságban maradhasson, s az utca szemete ne szaporittassék. Mindig botrányosnak találtuk, midőn napszámosok, korhelyek, csavargók, sokszor egész család, különösen nyári időszakban a házak s templom töveihez húzódva napot, s nem ritkán éjet is ott töltenek; reggel con amore ott fészülködnek, (mosdásról viz hiányában nincsen szó) az anya ott vizsgálgatja gyermekét főtől talpig, ott esznek, ott isznak, ott alusszák déli álmaikat sokszor a legfestőbb pozitúrákban, s nem ritkán keresztül heverve a gyalogjárdán, kapáikkal kaszáikkal egyetemben, kerülje ki, a ki megbotlani nem akar; ott folytatják az evést ismét, ott szórják a jövő-menők lábaihoz s ruháira a bő levű dinnyemagot, ott hagyják, s a rendszeretőbbek a piacz közepére hajigálják a dinnyehéjait, — ruháik rongyait, s használhatlanná mutakozott szalmakalapjaikat. A legjártabb utcák (Széchenyi, Czegléd stb.) szögleteinél nem ritkaság hallani förtelmes civakodásokat, fűszerezve épületes szólásformákkal az ottan letelepült utcai kóborlóktól, némelyik betyár czifra szitkok közt nagy hetykén járja be az utcát, s fölhevülve az életgyilkoló szesztől, egyiránt szórja mindenkiére undok káromlásait; — s csodálatos! nincs ember, ki megszólítsa; pedig minden népesebb utcán egy pár sétáló, de jóra való rendőr elég lenne e kihágások, botrányok, s rondaságok meggátlására. Az utcai burkolatok rendszeren sepretni szoktak, s kissé visszataszító, hogy gyalogjárdáink általán véve szemetesebbek amazoknál, s igen sok helyen zsibárukkal, hordókkal s deszkaládákkal huzamos időig telerakatnak, tudjuk, hogy ki van adva rendeletben, (legalább ki volt,) miszerint

minden házigazda tisztán tartassa háza elejét, de (mint már mondtuk,) mi debreczeniek nem szoktuk megtartani a rendeleteket, — tudnánk nevezni művelt osztályhoz tartozó házigazdákat, kik az utcát pedig főutcát házaik előtt soha, vagy nagyon ritkán sepretik el, s a szélre bizzák, hogy a szemetet eltakarítsa; — ha télen hó esik, ott marad az míg el nem olvad; — szomszédjaik előtt tisztán elmehet az ember, de ők kiváltságosak, (a rondaságban.) A piacz néhány nap óta locsoltatik valahára, a pár év előtt erre használt locsolószekér alkalmasabbnak látszott előttünk; — valjon hova lettek azon készletek? e locsolásra azt hallottuk megjegyeztetni, hogy kár reá az időt és költséget vesztegetni, mert úgy sem lehet a port egészen ellocsolni; de mi azt tartjuk, hogy ha egy tizedrésszel kevesebb port szivunk tudónkbe, már az is megérdemli e kevés költséget; azonban a por teljes megszüntetése sem lehetlen; — jó lenne a gyalogjárdákat is naponként egy párszor meglocsoltatni az illető házi gazdáknak.

A magyar alkotmány teremője; 1. István király névünnepét a reformáltak csendes megemlékezéssel, a catholikusok pedig nagy egyházi ünnepéellyel ülték meg városunkban. — E napon teljesítette I. sz. püspök mlgos Szaniszló Ferencz ur is, mintegy 300 r. cath. ifju felett a bérálás szentségét. — Meghatóak valának főpapi beszédének következő zárszavai: „folyamodjunk szent Istvánhoz, ki apostol volt e földön, hogy legyen közbenjáró a Jézus Krisztusnál hazánkért és nemzetünkért”. — Ily alkalmakkor énekelhették eleink ama régi verset:

Hol vagy István király?
Téged magyar kíván,
Gyászos öltözetben
Te előtted sirván stb.

Megbotránkoztató volt, hogy az állandó színház építését e napon félben hagyatni, az illetők nem láták illőnek.

A színügyegyleti választmány f. hó 16.-ki ülésében bejelentetett, hogy a helybeli casinó 20 forintnyi alapítványt tett s egyszersmind tudatja, hogy a helyben működő színészeket, helyiségein mindig szívesen látott vendégekül tekinti. — A városi tanácshoz több tárgyban kérvény intéztetvén, az a többi közt felkéretik, hogy az időnkint városunkba jövő lovardások s egyéb csepürágókat, mindig a színigazgatóval való egyezkedésre utasítsa. — Könyvekre 150 ft. utalványoztatott. — E gyűlés fő tárgyát a jövő téli idény ügye képezte. Erre vonatkozólag a választmány és Reszler ur közt következő megállapodások történtek: a tavalyi belépti díjak meghagyatnák, csupán a tavaly többnyire üresen maradt támlányok ára szállit-

tatik 80 krra; — hét bérlet nyitattik havonként husz, összesen 140 előadásra; — a havi bérletdíj: páholyért 35, támlányért 10, zártszékért 8, emeleti zártszékért vagy földszintért 5, erkelyszékért 6 frt; — a ki az egész idényre bérlet és előre fizet, a bérletdíjak tetemes leszálltatása mellett azon előnyben is részesül, hogy helyét mindjárt a fizetés napjától kezdve jövő májusig leszállított áron használhatja, még bérletszünetek alkalmával is, kivéve az egész idény alatt 12 napot, melyeken az igazgató tetszése szerint szabhatja meg az árakat; — a tavalyi bérlők helyeiket megtarthatják; — új darabok mindaddig elő nem adathatnak, míg a vál. a tagok készülségéről meg nem győződött; — a bérletösszeget Reszler ur egész vagyonával biztosítja, — a játékrendet, tagok felvételét s alkalmazását, szereposztást s a társulat fontosabb belügyeit, Reszler ur az egylet befolyása mellett intézi; végre az egylet bérlőket szerez, a bérletdíjakat beszedi s a színigazgatónak minden jóban segédkezet nyújt.

Ezekből látható: mennyire igyekezett a választmány a különböző érdekeknek eleget tenni, a közönség bizalmát megszilárdítani s valódi művészet és valódi műkedvelők közti viszonyt városunkban megalapítani. Mert csupán az által érhetők ezek el, ha azok, kiknek ez feladatuk, egyrészt a hivatlanok kicsapongásainak gátat vetnek, másrészt a művészetet a kenyérkereset nyüge alól felszabadítják.

A bérlet october elsején veszi kezdetét és jövő évi aprílrig tart. Sokan kétkednek ez idény jövője felett, de mi nem akarjuk megengedni, hogy nálunk az idén kevesebb volna a lelkesedés és a művészet szeretete, mint tavaly volt. Mi várunk és nem ítélünk előre.

Folyó hó 17-kén a Debreczeni Kertészeti Egylet a Kaszinóban közgyűlést tartván, a választmány jelentéséből kitűnt, hogy az egyletnek van 47 alapító és 194 részvényes tagja, pénztárában 1312 frtja, melyből 1200 frt. a takarékpénztárban kamatozik; hogy továbbá a collegiumnak az egylet által használt faiskolájában részint tavalyi, részint múlt téli szobai nemesített csemetékből van:

2890 alma, 1980 körtvély, 1065 őszi barack, 221 kajszin, 398 szilva, 121 cseresznye, 177 meggy, — összesen 6852 csemetéje, 9283 darab vadonca, melyek nagy része ezen nyár folytán szinte nemesítettet.

Ezen gyűlésben következő határozatok hozattak:

1. Ha valaki a részvényes tagok között alapító akar lenni, annak az utolsó évben netalán már befizetett 2 frt. részvénydíja, melytől még az osztalékot ki nem vehette, alapítványi összegébe beszámíttatik.

2. Az ügykezelési szabályok 9-dik §-nak 6-dik pontja így módosított: halál esetére az ala-

pitó tag joga, örökösei vagy hagyományosai egyikére szálland.

3. A folytonos kiállítás és közvetítés végett felállított csarnok ügyében tett intézkedés helyben hagyatott.

4. Az igazgató kertész Vass Pál ur utaztatása, s ezen célra 150 frttal tüstént segélyeztetése, mint-hogy a szerzett tapasztalatait az egylet érdekében is érvényesíteni, helyeseltetett.

5. Kerti lakra az egyletnek saját kertében a Baresay Miklós ur által készített s 1823 frt. 30 krra számított emeletes ház terve fogadtatott el, s helyéül a nyugoti háromszegű táblának azon része állapított meg, mely a nagyobb keleti s tisztán faiskolának szánt tábla közepével épen szembe esik.

6. Az ezen épülethez s a hozzá szükséges kutakhoz és verem pinczéhez szükséges téglá, cserép és kemény fa ingyen kiszolgáltatása végett a városi Tanács felkérteni határozatott.

Reszler színházában utóbbi közlésünk óta következő művek adtak elő: Aug. 15. Kövérné — Komlóssy Ida és Erdélyi Sándor föléptével: Stuart Mária. Schiller szomorujátéka. — Aug. 17. Az előbbieket föléptével Indiana. Kövér drámája. — Aug. 18. Erdélyi föléptével Dózsa György. Jókai szomorujátéka. — Aug. 19. K. Komlóssy I. és Erdélyi S. föléptével Donna Diana. Spanyol vígjáték.

A vendégek nem vonzottak közönséget, csupán Stuart Mária közepszerűt; pedig Komlóssy Ida nevét ismeri a közönség, és Erdélyi haszonvehető tagja ígérkezik lenni e társulatnak. — Általános megjegyzés, hogy színészeink ez idén jobban tudják szerepeiket, mint tavaly. Helyesen. Tanulni nem szégyen.

Folyó hó 18-dikára volt kitűzve az úgy nevezett kisnyilasok árverésen haszonbérbeadása; a helyszínen megjelent polgárság tömegestől óvást tett az árverés ellen; előadván, hogy ezen terület a közlegelőhöz tartozik, és abból önkényesen, az egyes lakosoknak — kiket illet az e feletti rendelkezési jog, — vagy törvényes képviselőiknek beleegyezése és akarata ellenére szakított ki; hogy a jószágtenyésztés tekintetéből, és a tulajdon jog fogalmánál fogva az egyes lakosok azon kívánata érvényesítendő, mikép ezen területek a belső legelőhöz visszacsatoltassanak; és azon régi rendszer, miszerint a közlegelőből évenként kiosztott földek, az adó arányához képest a lakosoknak használatára csekély díjért adtak, úgy, hogy azután évben ismét legelőül használtattak, — állíttassék vissza. De a küldöttség ezen óvást, bár a jog elismerése mellett, elfogadta is, az árverést megkezdte,

Azonban a nagyszámu közönség, a főnebbi tekintetekből, reggeli 10 órától esteli 5 óráig egyetlenegy darab föld árvereléséhez sem szökött; később azonban, úgy hallik, akadt néhány egyén, kiben biztosíték sem található, kik egy-két darab földet kivettek.

Mi úgy tudjuk, hogy e tárgyban a polgárok a tanácshoz, még az árverést megelőzőleg 3 nappal folyamodtak: de a nélkül, hogy a folyamodványra végzést nyertek volna, az árverés mégis megpróbáltatott; holott, az ingerültség kikerülése szempontjából ohajtható lett volna, ezen fontos tárgyban vigyázva és az egyesek jogaira kellő tekintettel eljárni.

Igaz, hogy a városnak sok terhe lehet, de azért a jogokat meg kell őrizni, és a bajon nem hibával kell segíteni.

N. — Debreczenben kidobolták, hogy aug. 15-kén csak reggeli 7 óráig lehet aduivenni a piacon, azontul a boltok bezáratnak, a piac kiürítettik. Ugy is történt; 8 órára már néptelen lett a piac, a boltok ajtóit becsukattak, a dinnyesátorok gyékényfüggönyei lebecsáttattak. — Hogy Nagypénteken, a protestánsok e legnagyobb ünnepén, más vallásuak háborítlanul folytatják köznapi szokott munkáikat, s ebben a debreczeni kálvinista ember meg nem botránkozik, ezt értjük, kiki keresse saját meggyőződését, vallása rendeleteit; de hogy N. B. asszony napját Debreczenben, a tizenötszerte számosabb reformatus népességgel is akarva nemakarva megünnepelteti a városi hatóság, ezt érteni nem tudjuk. Nem akarunk e kényes tárgynál tovább időzni, nem czélunk hivatkozni az idevonatkozó törvényekre; egyszerűen csak azon ohajunknak vagyunk bátrak szavakat adni: vajha a városi hatóságnak a különböző vallásfelekezetek közt fennálló szép egyetértésre épen nem szilárdítólag ható ilyenmü rendeletei, jövőre egészen elmaradnának!

N. — A napokban csapó utczában a Morgó csapszék körül tűz ütött ki; — az új nemzeti színház épületéről az ott dolgozó kőművesek jóval előbb kiálták le a veszélyt, mint azt a tornyokból a tűzőrök harangfélreverése tudtulad; hihetőleg e késedelemnek tulajdonítható, hogy három ház oly hirtelen leégett.

N. — Mostanában nagyon elszaporodott városunkban a verklisek száma; betolakodnak a házak udvaraiba, s kénytelen az ember egy pár kintornát végig hallgatni, mert nem oly faj ez, melyet nyakáról könnyedén lerázhatna. — Nagyon kár lenne a civilizátoroknak e némét nálunk meghonosítani, — megelégszünk mi a Boka Samu, vagy Balázs Kálmán zenéjével is!

Piaczi árak aug. 12-kén.

Közép ár: 1 pozsonyi mérő tiszta buza 4 frt. 20 kr. — Kétszeres 3 frt. 80 kr. — Rozs 2 frt. 65 kr. — Árpa 2 frt. — kr. — Zab 1 frt. 55 kr. — Tengeri 3 frt. 95 kr. — Köles 3 frt. 40 kr. — Kása 5 frt. 60 kr. — Egy mázsa szalonna 39—44 frt. — kr. — Egy font marhahús 17 kr.

Vasuti-menetrend

1862. máj. 1-től kezdve, érvényes az 1862. nyári havakra.

I. Kassa és Nagyvárad felé	Bécs ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc reg.
	Pest „	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ délu.
	Czegléd „	9 „ 27 „ „	8 „ 24 „ este
	Szolnok „	10 „ 27 „ „	9 „ 42 „ éjjel
	Püsp.-Ladány „	1 „ 26 „ délu.	1 „ 20 „ „
	Debreczen „	3 „ — „ „	3 „ 47 „ reg.
	Tokaj „	5 „ 25 „ „	8 „ 4 „ „
	Miskolcz „	7 „ 19 „ este	11 „ 1 „ déle.
	Forró-Encs „	8 „ 28 „ „	12 „ 52 „ délb.
	Kassa ér.	9 „ 51 „ „	3 „ — „ délu.
II. Arad felé	Püsp.-Ladány ind.	1 „ 53 „ délu.	1 „ 40 „ éjjel
	B.-Ujfalu „	2 „ 54 „ „	3 „ 6 „ reg.
	Nagyvárad „ ér.	3 „ 45 „ „	4 „ 40 „ „
	Bécs ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc reg.
	Pest „	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ este
	Czegléd „	9 „ 42 „ „	8 „ 39 „ „
	Szolnok „	10 „ 40 „ „	10 „ 11 „ éjjel
	Mező-Tur „	11 „ 46 „ „	12 „ 14 „ „
	Csaba „	1 „ 22 „ délu.	3 „ 9 „ reg.
	Arad ér.	3 „ 3 „ „	6 „ — „ „
III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé	Kassa ind.	5 óra 26 perc reg.	11 óra — perc déle.
	Forró-Encs „	6 „ 39 „ „	1 „ 3 „ délu.
	Miskolcz „	7 „ 57 „ „	3 „ 2 „ „
	Tokaj „	9 „ 35 „ „	5 „ 35 „ „
	Debreczen „	12 „ 12 „ reg.	10 „ 29 „ éjjel
	Püsp.-Ladány „	1 „ 45 „ délu.	12 „ 56 „ „
	Szolnok „	4 „ 44 „ „	4 „ 43 „ reg.
	Czegléd „ ér.	5 „ 41 „ este	5 „ 54 „ „
	Pest „	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
	Bécs „	6 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este
IV. Arad Pest és Bécs felé	Nagyvárad „ ind.	11 „ 12 „ déle.	9 „ 30 „ este
	B.-Ujfalu „	12 „ 5 „ délb.	11 „ — „ éjjel
	Püsp.-Ladány „ ér.	12 „ 54 „ „	12 „ 16 „ „
	Arad „ ind.	12 óra 41 perc délu.	8 óra 20 perc este
	Csaba „	2 „ 17 „ délu.	11 „ 13 „ éjjel
	Mező-Tur „	3 „ 50 „ „	2 „ 3 „ reg.
	Szolnok „	5 „ 9 „ „	4 „ 12 „ „
	Czegléd „ ér.	5 „ 56 „ este	5 „ 39 „ „
	Pest „	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
	Bécs „	6 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.

Szerkesztő: Illésy György.

HIRDETÉSEK.

Meghívás.

A debreczeni „István“ gőzmalom-társulat választmányának folyó évi 77-dik sz. a. hozott végzése folytán **f. évi augusztus 24-kén délelőtt 10. óra-kor** a helybeli polgári kaszinó teremében tartandó **közgyűlésre** a részvényesek tisztelettel meghívataknak.

Kelt a debreczeni „István“ gőzmalom-társulat választmányának 1862. július 25-kén tartott üléséből.

Komlóssy Imre m. k.
társulati elnök.

Vincze Viktorm. k.
jegyző.

7905.

1862.

Árverési hirdetmény.

Szabad királyi Debreczen város Tanácsa részéről közhírre tétetik, hogy az utszai éjjeli világítás folyó 1862-dik évi november 1-ső napjától számítandó 5 egymásután következő évre, ezen évi szeptember 1-ső napján, délelőtt 9 órakor a városgazdai szobában, másodszer tartandó nyilvános árverésen, haszonbérbe adatik.

Mely alkalomra a vállalkozni kívánók elegendő bánatpénzel ellátva, ezennel meghívataknak, az árverési feltételek a városgazdai hivatalnál, addig is megtekinthetők lévén.

Kelt Debreczenben a városi Tanácsnak 1862. Augusztus 16-kán tartott üléséből.

Kiadta:

Mezei János

aljegyző.

A „Phoenix“ Biztosító társaság.

Van szerencsénk a t. cz. közönségnek ezennel tudomására juttatni, miszerint **E. Kiss Zsigmond** ur barátságos egyetértés folytán a Debreczen kerületi főügynökségről lemondván; a társaság debreczeni főügynöksége képviselőségünk kezelése mellett **Magyar Imre** társasági felügyelő ur vezetése alatt fog folytatni, újabb határozatig.

Ezen új kezelési rendszernek felállítása a mai naptól kezdve életbe is léptetett; — felkérjük a t. cz. közönséget nevezett főügynökségünket becses bizodalomával továbbra is szerencséseltetni.

Pest 1862. Augusztus 7-kén.

A „Phoenix“ biztosító társaság

Magyarországi képviselősege

Holländer Testvérek.

Alólirottak tisztelettel jelentjük a nagyérdemű közönségnek, miszerint a

bikszádi nagy hirű savanyuvíz főraktára

kereskedésünkben létezik, hol is mind egyes palaczkokban mind ládánként folytonosan a legjobb minőségben kapható. Ezen savanyuvíz kitünő jótékony hatásu:

1. A gyomor és bélcsatorna számos rendtelenségeiben, hiányos emésztés, székszorulásban stb. Ennél-fogva ajánlható mindennapi használatra akár magában, akár borral vegyítve.

2. Az idült hurut, köhögés, kezdődő gümőkór ellen fölülmulja alkatrészei tartalmasságánál fogva a híres gleichenbergi és seltersi vizeket. Ilyenmü bajokban mind tisztán, mind savóval vegyítve a legjobb sikerrel használható.

3. Az aranyeres bajokban, májdagadásokban páratlan hatásu, miről számos helybeli lakosok tehetnek már eddigelé is tanubizonyyságot. — Kik e víz gyógyerejéről részletesebb ismereteket kívánnak magoknak szerezni, utasíttatnak Dr. Török József „A két magyarhaza elsőrangú gyógyvizei s fürdőintézetei“ címü munkájára, mely minden könyvkereskedésben kapható.

Debreczen. 1862. Jul. 31.

Tátray és Führer.

Boltjok van a Teleky-utca sarkán a Boda házban.

57^{dik} ÁRJEGYZÉK

az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben, kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemü	15	frt.	20	kr
B. ugyanaz apró	15	„	20	„
C. dara középszerű	13	„	40	„
0. királyliszt	14	„	20	„
1. lángliszt	13	„	20	„
2. montliszt	12	„	20	„
3. zsemlyeliszt	10	„	40	„
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendü	8	„	20	„
5. ugyanaz 2-dik	7	„	—	„
6. barnakenyérliszt	5	„	40	„
Kétszeresliszt	6	„	70	„
Rozsliszt 1-ső rendü	8	„	—	„

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvitel napjától számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszazsallítja.

Debreczen 1862. Junius 19.

Rozsliszt 2-dik rendü	5	frt.	60	kr.
00. árpakása	15	„	—	„
0. árpakása	14	„	—	„
1. árpakása	12	„	—	„
2. árpakása	10	„	—	„
3. árpakása	8	„	—	„
4. árpakása	7	„	—	„
Árpaliszt	3	„	—	„
Dercze	3	„	—	„
Lábliszt	3	„	—	„
Korpa	2	„	—	„
Buzaalj	3	„	20	„